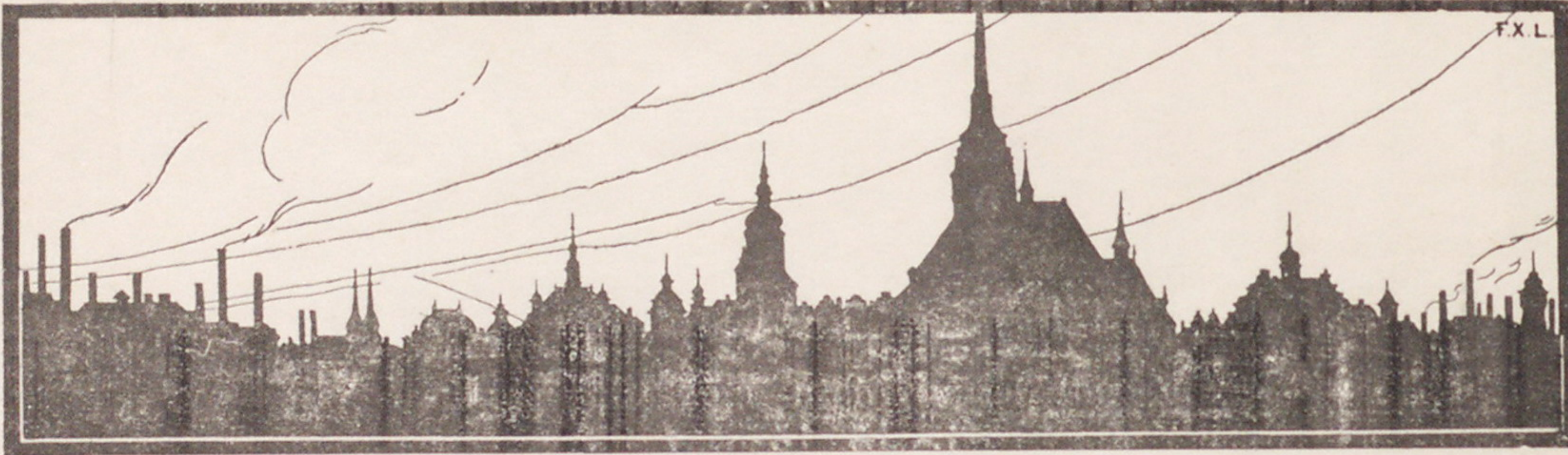

II. A. 410/20. a.

K 205/24

4no 216

ZPRÁVA

ZA ŠKOLNÍ ROKY 1914/1915

až 1919/1920.

ČESKÁ STÁTNI PRŮMYSLOVÁ
ŠKOLA V PLZNI.

Školní poplatky v korunách č.

D r u h	Vyšší škola stroj- nická a odborná stavitelská	Mistrovská škola strojnická a sta- vební	Odborná škola dělnická
Školné, pololetně	14.—	6.—	—.—
Zápisné za školní rok	10.—	10.—	30.—
Pojistné úrazové za školní rok	2.08	2.08	2.08
Príspevek na učebné pomůcky za pololetí . .	10.—	10.—	—.—
Príspevek na dílny nebo laboratoř (platí žáci těch tříd, pro něž vyučování v nich jest uče- bní osnovou předepsáno); za pololetí	25.—	25.—	10.—
Vkladné, které se použije k případnému uhra- zení škod způsobených žáky na školním zaří- zení; zbytek vkladného vrátí se na konci školního roku	25.—	25.—	25.—

Od placení školného mohou býti žáci osvobozeni. — Od ostatních poplatků se nevysvobozuje.

Stručná kronika ústavu od vypuknutí války r. 1914 do konce školního roku 1919/20.

Vypuknutím světové války v r. 1914 změnil se značně poměr na ústavě a naděje na nutné rozšíření sboru, jakož i školy, které spojeny byly s otevřením odborné školy stavitelské v r. 1913, byly rázem zničeny. Ústav zápolil již od této doby neustále s nedostatkem sil učitelských; při všech potížích však hleděl nejen udržeti a také udržel vyučování na všech odděleních školy, ale ještě podařilo se odbornou školu stavitelskou během let válečných postupně celou zaříditi. Že zdařila se úplně myšlenka, udržeti celý ústav v činnosti i za těch nejhorších dob, děkovati jest všem činitelům, kteří na zdejší škole v době té působili.

Hned počátkem světové války nastoupili činnou službu vojenskou: ředitel Ing. V. V e v e r k a (vrátil se po superarbitraci 27. 10. 1914 a později sprostěn); profesoři Ing. J. K r a b o v s k ý (sloužil do převratu), K. L a n d a (vrátil se ze Sibíře v lednu 1920), Ing. F. X. L e d v i n a (dosud ve svazku vojenském), Ing. Z. P i ž l (sloužil do převratu); asistent Ing. K. K n o b l o c h; dílovedoucí J. F i s c h e r (sprostěn od října 1916) a školník V. K o l e n a (sprostěn od ledna 1918). Dále nastoupili vojenskou službu a byli propuštěni: profesoři Ing. F. C í s a ř, K. M o u d r ý (později od 1. 4. 1915 do 7. 6. 1915 akt. sloužil, pak propuštěn), Ing. A. R o s a, dílovedoucí St. M a t ě j k a (později akt. sloužil od 1. 3. 1917 do 14. 8. 1917, kdy sprostěn). — V roce

1914/15 byli odvedeni: profesoři Ing. O. Bartl (sloužil o prázdninách 1915, pak sprostěn), Ing. F. Beran (akt. sloužil od 15. 7. 1915), Ing. D. Dvořák (prázdniny 1915), Dr. J. Seydler (při nastoupení služby propuštěn), Ing. O. Starý (sproštěn), E. Šubert (sloužil o prázdninách 1915, pak sprostěn), asistent Ing. J. Ducháček (sloužil od 15. 8. 1915 do převratu), J. Konůpek (sproštěn) a Ing. F. Kvasnička.

V r. 1915/16 nastoupil jako dom. inženýr výp. učitel Ing. J. Benda (od 13. 6. 1916).

V r. 1916/17 nastoupili jako dom. inženýři prof. Ing. V. Skála (od března 1917 do 14. 8. 1917, pak sprostěn), asistent Ing. J. Rejžek (od 19. 8. 1916; zemřel 24. 4. 1917). V březnu roku 1917 povolání k dom. službám prof. Ing. J. Černovický, prof. Ing. M. Klotz a učitel J. Hanuš (propuštění, pak sprostění).

Po vyhlášení mobilisace byla hlavní budova školní obsazena vojskem a používána do počátku školního roku 1914/15; v září 1914 podařilo se hlavní budovu školní uvolnit tak, že s malým opožděním začalo se vyučovati na všech odděleních denní školy. Večerní speciální kursy, jakož i kursy pro vzdělání učitelů škol pokračovacích pořádány nebyly. — Školní rok 1914/15 jest velice důležitým pro vývoj zdejšího ústavu, neboť bylo rozhodnuto o stavbě nové školní budovy na Chodském náměstí. Po vypuknutí války myslelo se, že nastane nezaměstnanost v některých odvětvích živností a řemesel, a proto mělo býti jí čeleno prováděním t. zv. nouzových staveb. K těmto počítána byla též stavba nové školní budovy pro zdejší ústav. Koncem září 1914 povolilo bývalé ministerstvo veřejných prací tuto novostavbu a současně povolilo na ni náklad K 1,000.000. Vrchním vedením stavby pověřeno bylo bývalé místodržitelství. V listopadu 1914 vypsáno urychlené ofertní řízení a stavba zadána. Stavební komise konala se dne 3. prosince 1914 a povolení ke stavbě v několika dnech uděleno. S vlastní stavbou započalo se dne 22. února 1915 a během roku 1915 provedeno cihelné zdivo v I. patře levého křídla a v přízemí střední části a křídla pravého.

Ve školním roce 1915/16 otevřen III. ročník odborné školy stavitelské a vyučováno bylo na všech odděleních; pro nedostatek žáků nebyl otevřen 1. a 2. kurs mistrovské školy strojnické. Počet žáků značně klesl. — V červenci 1915 otevřeno bylo oddělení pro vojiny-invalidy. Z počátku prováděn byl výcvik ve školních dílnách, jakož i výcvik v odborném rýsování pro řemesla stavitelská a strojnická jako výcvik jednotlivců. Když počet vojnů-invalidů se zvětšil, zřízeny byly kursy pro hromadné vyučování a to: kursy pro obsluhu parních kotlů a strojů, kurs pro obsluhovače ústředních topení, kurs pro soustružníky kovů, kurs pro zedníky, kurs pro živnostenské písemnosti a účetnictví, kurs pro psaní na stroji. — V dílnách ústavních začaly se vyráběti předměty pro dobro zmrzačených vojnů a to hlavně stroje mediko-mechanické pro zdejší vojenské orthopedické oddělení. — Dílnám školním hrozilo neustále případné zabrání jich zdejšími Škodovými závody; ale podařilo se přece v nejhorsím okamžiku, kdy již byly jednotlivé stroje pro závody vybírány, pozornost od zdejších dílen odvrátiti a uchovati je pro účel, ke kterému jsou zřízeny — pro praktický výcvik žáků. — Stavba nové budovy pokračovala.

čovala velice pomalu, neboť většina dělnictva byla povolána do Škodových závodů na stavbu nových oddělení továrních.

Ve školním roce 1916/17 otevřen byl čtvrtý ročník odborné školy stavitelské; pro nedostatek žáků nemohl být otevřen 3. a 4. kurs mistrovské školy strojnické a přípravka pro zedníky. Celkový počet žáků nepatrně vzrostl. Na oddělení pro vojíny-invalidy zřízen nově kurs pro řidiče automobilů. Vojíni-invalidi byli zařazováni též jako řádní žáci do denních oddělení. Vzhledem na osvětlovací potíže v pozdějších hodinách odpoledních zavedeno bylo odpolední vyučování od ledna 1917 již od půl druhé a přestávky vynechány. — Stav novostavby jevil se koncem roku 1916 takto: provedeno veškeré zdivo a částečně proveden i krov a krytina. Ačkoliv budova nebyla ani částečně hotova, bylo ji počátkem listopadu 1916 použito na rozkaz vojenského správce stavitelské firmy pro ubytování vojáků-dělníků, přidělených podnikatelství stavby pro válečné stavby Škodových závodů. Nejprve použity místnosti v přízemí pravého křídla, později zabrány místnosti v I. patře téhož křídla pro srbské zajatce, určené pro práce v závodech Škodových, a na konec v lednu 1917 použito k ubytování dělnictva i místností v levém křídle. Protesty proti použití nedokončené budovy státní k účelům ubytovacím dělníků, přidělených vojenskou správou soukromé firmě, nic nepomohly a veškeré pokusy o vyprázdnění budovy vyzněly na prázdno. — Ve stavebním období 1917 prováděny byly jen práce, které bylo možno provést s ohledem na obsazení budovy. Prováděno zdivo půdní a postaven krov nad celou budovou až na tělocvičnu a provedena provisorní krytina až na střední risalit.

Ve školním roce 1917/18 byla již otevřena celá odborná škola stavitelská a v únoru konány první zkoušky dospělosti. Živnostenská škola pro řemesla stavební nebyla otevřena pro nedostatek žáků, jinak vyučováno ve všech ročnících a kursech denních oddělení. Celkový počet žáků nepatrně vzrostl. Vzhledem na potíže s osvětlováním zavedeny zkrácené hodiny 50 minutové, tak že bylo možno vyučovati dopoledne 5 hodin a odpoledne 3. Tímto uspořádáním získali taktéž i žáci, hlavně přespolní, kteří volného času mohli využít pro přípravu školní. Toto rozdělení osvědčilo se velmi dobře a zavedeno bylo až do roku 1919/20. — V oddělení pro vojíny-invalidy zřízeny zvláštní kurzy zednické vzhledem k tomu, že živnostenská škola stavební nebyla otevřena; jinak vyučovalo se jako v roce předešlém. — V prvních měsících roku 1918 počalo se s vyklizováním jednotlivých místností v novostavbě a počátkem května konala se komise za účelem zjištění stavu budovy. Započato s instalačními pracemi pro světlo elektrické a ústřední topení, jakož i s pracemi kanalizačními. Neblahé poměry tehdejší měly vliv na stavbu, neboť v červenci přerušeny instalační práce elektrického světla pro obtíže aprovisační zaměstnaných zřízenců.

Ve školním roce 1918/19 otevřena byla všechna oddělení školy i večerní kurzy speciální. Celkový počet žáků se více jak zdvojnásobil proti roku loňskému. Vzhledem k žákům-vojínům, kteří se po převratu vrátili, aby studia svá dokončili, bylo zavedeno v III. ročníku vyšší školy strojnické nejprve souběžné vyučování

v některých předmětech a od druhého semestru zřízena dvě oddělení samostatná. Vyučovací správa uznala, že nelze setrvati na původním názoru, uprázdněná místa obsaditi až po válce, a že nutno nejdůležitější obsaditi a tak řádné vyučování umožniti. Teprve v této době získal ústav některé síly, ačkoliv během minulých let zřízena byla celá odborná škola stavitelská. — Vyučování na počátku školního roku velice trpělo epidemicky řadící chřipkou, která stihala žactvo i učitele. — Nadešel památný 28. říjen 1918. — Poměry na ústavě i v této neklidné době zůstaly sporádané a pracovalo se všude s chutí a láskou. Tehdy bylo možno i otevřeně doznati, že někteří z členů sboru profesorského i v době největších útisků a pronásledování byli účinně politicky činnými. — V tomto roce nastaly důležité osobní změny, neboť povolání byli členové sboru do tvořícího se ministerstva školství a národní osvěty, jednak aby oddělení průmyslového školství řídili, jinak, aby zúčastnili se prací v ústředí. — Zvláštní účinek měl státní převrat na novostavbu. Některé firmy práci na stavbě zastavili, odůvodňující svoje počínání nejistotou daných poměrů nebo státním převratem. V lednu 1919 zastaveny veškeré stavěbní práce, neboť podnikatelská firma prohlásila, že v pracích bude pokračovati teprve tehdy, až ji bude vyplacena pohledávka za vykazovanou ztrátu na provedených pracích a dostane závazné prohlášení, že ve stavbě možno pokračovati na účet čs. státu. Ředitelství i ministerstvo naléhalo na dokončení budovy, ale poměry se nezměnily, neboť podnikatelská firma žádala vyřízení otázky příplatků na provedené práce, jakož i stanovení nových cen na zbývající. K dohodě nedošlo a v měsíci květnu bylo svěřeno dokončení stavby jiné firmě. Vzhledem na nedostatečné místnosti školní, žádalo ředitelství, aby aspoň část budovy — pravé křídlo — bylo provedeno a ukončeno do počátku školního roku 1919/20; slíbeno bylo s určitostí, že bude možno v uvedené části počátkem školního roku vyučovati, ale zůstalo při slibu. Skutečnost ukázala, že bylo dobře, když na slib nebylo spoléháno a pamatováno, aby i ve starých poměrech bylo možno vyučovati; bylo ovšem nutno vyučovati i v místnostech, které se pro delší vyučování starších žáků nehodily.

Ve školním roce 1919/20 otevřena byla všechna oddělení denní školy a při IV. ročníku vyšší školy strojnické zřízena dvě oddělení. Místo večerních kursů speciálních, které v nynější době nevyhovovaly, zřízena odborná škola dělnická s vyučováním od 1. října do konce května; 9 hodin v týdnu. V tomto roce otevřena byla oddělení pro strojníky a elektrotechniky. Ve školních dílnách pracováno jako v letech předešlých na předmětech pro novou školní budovu. Pokud se týče novostavby lze doufati, že již počátkem školního roku 1920/21 umístěn bude ústav ve vlastní budově. Otázka stavby dílen není dosud rozřešena, tak že bude nutno školní dílny ponechati ve staré školní budově.

Během válečných let zemřeli: prof. František Němeček (15. září 1914), asistent Ing. Josef Rejžek (24. dubna 1917), prof. Ing. Ferdinand Šlesinger (31. března 1918), prof. Ferdinand Gillar (20. června 1918), a výpomocný učitel Ing. Josef Tuswald (23. září 1918). Čest památce jejich budiž zachována!

